

ИМУНИСТНУУДАЙ ХҮМҮҮЖҮҮЛХЫ ҮРГУУЛИ

Суглаан—партийн
организаци дээр
гэж КПСС-ий Устав
гана. Коммунист бүхэн
суглаанай үзэмжэд та
муулануудыг зүбшэн
дээрхтэйгээр хабаа
рынгаа хангаж дуу
рдуу орлуулж тэгш өр
дүг болгожтой. Итгэ
аран хэлсэж, хам
дари гаргалга, тэрнээ
н түлээ бүтээ оролдог,
н түлээ харуулсаг

нийн 7-дохи СМУ-гай парти
на организацидаа суглаагаа хайшан
гад үнэгэрлэжын анхармаар
100 гаран коммунистууд барил
гын адлаб участогууда ажалла
даг. Ямарыг сагта, ямарханшье
эрхэ байталай төхөөрөмшөө,
партийна суглаан арадаа нэгэ
дахин заабол үнэгэрлэдэг.
Коммунистуудай түрүү зүбгэ
тухай асуудал наяхан зүбшэн
хэлсэгээ. Парторганий секретарь
нүхэр Гомбев дэлгэрэнгүй айл
хэл хэжэ, коммунистуудайнгаа
ажал хэргэнь тэдхорхой тоо ба
римта, жэшээнүүд дээрэ харуула
нэн.

дэлмэри ябуулха тухай, полити
ческа йуралсал тухай, барилга
дээр шэнэ түрүү онол арга ноб
тэрүүлхэ тухай болон бусад асуу
далнууд коммунистуудай анха
ралда ходоодо байдаг. Тинхэдэ
штатна элигхэлнээ, штатна үгэ
хэлэгшэд эндэ байхагүй. Хайшан
гэдэ нимэ байдал туйлагданаб гө
бөл, алигхэлшэдээр гансахан хү
тэлээрхихэ тушаалтад томлогло
дог бэшэ, мүн энэ хэрэг брига
дид, мастернууд болон юрын ко
мунистуудаа даалгагддаг. Гадна
элигхэлшэ асуудалаа бэлдэхэдэнь
туналхын тула бүлэг нүхэдтэ тус
хай даабари үгтэдэг. Зарим уша
рта эхэнэр нэмэлтэ элигхэл хэлэг,
шинжлэхэрийн проект табиасагд.
Ушөө нэгэ хайшаалтай юмэни
нине ноуб гэбэл, ээлжээтэ суглаан
дээрэ урдан абтаан шидхэбэри
ндин дүүргэлтэ тухай тобхохо
ноор мэдээсэгдэдэг. Энэ ушарта
абтаан шинжлэхэрийнүүдэй дүүр
галтын түлээ коммунистуудай
харуусалгань дээршлэнэ, тоото
лой дүүргэлтэ олоной хивалта до
ро байна ха юм.

гөнэ үшөөл бага байнаар. Тусхай
ческэ йуралсал тухай, барилга
дээр шэнэ түрүү онол арга ноб
тэрүүлхэ тухай болон бусад асуу
далнууд коммунистуудай анха
ралда ходоодо байдаг. Тинхэдэ
штатна элигхэлнээ, штатна үгэ
хэлэгшэд эндэ байхагүй. Хайшан
гэдэ нимэ байдал туйлагданаб гө
бөл, алигхэлшэдээр гансахан хү
тэлээрхихэ тушаалтад томлогло
дог бэшэ, мүн энэ хэрэг брига
дид, мастернууд болон юрын ко
мунистуудаа даалгагддаг. Гадна
элигхэлшэ асуудалаа бэлдэхэдэнь
туналхын тула бүлэг нүхэдтэ тус
хай даабари үгтэдэг. Зарим уша
рта эхэнэр нэмэлтэ элигхэл хэлэг,
шинжлэхэрийн проект табиасагд.
Ушөө нэгэ хайшаалтай юмэни
нине ноуб гэбэл, ээлжээтэ суглаан
дээрэ урдан абтаан шидхэбэри
ндин дүүргэлтэ тухай тобхохо
ноор мэдээсэгдэдэг. Энэ ушарта
абтаан шинжлэхэрийнүүдэй дүүр
галтын түлээ коммунистуудай
харуусалгань дээршлэнэ, тоото
лой дүүргэлтэ олоной хивалта до
ро байна ха юм.

Ямарханшье асуу
дал партиана суг
лаан дээрэ таби
габал, тэрнээ хай
са бэлдэхэ, шан
галаа тогтоолын, суглаанай
шинжлэхэри — партиана ор
ганициин, коммунист бүхэ
нэй бодото ажалын програм
ма мүн болоно. Тимхээ тара то
дорхой, дүүргэлтэнь шалгажа
хинамаар, дүүргэлтэнь түлээ ко
мунистуудаа эрилтэ табимаар,
тэрнээ хурамаар байха зэргэтай.
Партийна суглаанай хүмүү
жүүлхы үүргэ дээршлүүлхэ
гэжэ парти доторой демократ
ти саашадан үргэдхэхэ, хүг
жөөхэ, шүүмжэлэл, өөргөө
шүүмжэлэл дээршлүүлхэ, партиана
организациин хүдэлмэридхи ду
тагалнуудыг усалхагша шухала
арга нүхээл болоно. КПСС-эй
Устав соо хараалдагана болзо
то суглаа зарлажа, коммунисту
удыг эдэбхитэйгээр хабаадуулха,
тэдэний оруулан ханамжа, ду
раахануудыг бодото хэрэг дэ
рвэн баядуулхы оролдох гэжэ
партомуудай, партиана бюро
нуудай шухала зорилго мүн.
Иматгал энэ ушарта партиана
суглаанууд коммунистуудай хү
мүүжүүлхы үргүүдэ бөлжө шал
гахэ байна.

САБШАЛАН—МАНАЙ БАЯЛИГ

Лаврентий Иванович Гермашев наһаараа газар уналжа ябан хүн. Баян дүй дүршэлтэй луговод гэжэ тэрэниг хэлсэдэг. Олон жэлдэ луговодоор ажаллажа байхадаа сабшалангай газрыг хайнаар уналжа, үтэгжүүлжэ, үбшэ ноогонойн ургасыг гортой дээршлүүлдэг юм. Лаврентий Иванович жэл бүри даадаг сабшалан дээрээ гектар бүриөө 25—30 центнер үбшэ ногоо ургуулна. Нёдондо тэрэний хүтэлбэрилдэг эвэнэ 214 гектар сабшалан сар соонь уналжа үтэгжүүлээд, гектар бүриөө 30,8 центнер ургаса хурнагаа.

Ивалтын туршалга-үйлэдбэрлгын ажахын энэ луговод мүнөө жэлдэнь оролдоо үүсхэлээ гарган ажаллана. Нёдондоо ходоо бага бэшэ амжалта тулхайдаи гэжэ тус эвэнгоихид хэлэдэг. Табиан зорилгоё бэлүүлхын тулада энэ жэлдэ сабшалан дээрээ гурба нянга гаран тоно наг шэбхэ зөөгөө. Мүнөө тэрэн жэгдээр тарагдажа, модон баллуураар газартаа этэрэгдэжэ байна.

Лаврентий Иванович өөрингөө нүхэр Пстр Жетихинтэй сабшалангаа уналжа эхилхэнэй. Мүн сабшалан дээрэнь модо шулуу түүгдэжэ сээрлэгдэнэ. Ойрын үдэрнүүдтэ 214 гектар сабшалангыг турүүшынхөө уналгажа дүүргэгдэхэнь. Эндэхи хоёрдохой отделендэ хайнаар ажаллажа байдаг хүнүүд үшөөшье олон бин, Луговодууд Николай Шелкунов, Константин Каленых, Василий Титов, Николай Руньшев гэгшэд сабшалан уналгадэ эдэбхитэйгээр хабаадана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: луговод Л. И. Гермашев сабшалан дээрэ ажаллажа байна. А. НАГАСЛАВАН фото.

БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЭЙ

БУРЯДАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Советдэй, Министрнүүдэй Советдэй орган

№ 117 (10794) 1965 оной майн 20, четверг Сэн 2 мүнгэн

РИЛГА ДЭЭРЭ БҮТЭЭСЭ ЕХЭТЭЙГЭЭР АЖАЛЛАЯЛ

БҮТЭЙ ДҮРБЭН НҮХЭД

ри арта, наранай үшөө
халдаа, тооно, шорой
халатай дүрбэн залуу
мэной станһаа гараад,
байхан тарилгын аг
рынгаа арадаг. Юушөө
шангаар энээлдэхэ.
Владимир мүнөөдөр
шанга, даабара хэр
түшүүшнэй? — гэжэ нэгэ
мүнөөн хажуудахи
түн дээрэ гараа таби
н.

лөөнэйгөө халаанда гаража яба
на гэжэ.
Мүнөө эхэнэр тарилгын агрега
дуудыг шэрэжэ, эртын тарилга
эрхым шанартайгаар, боғони бол
зорто хэжэ дүүргэхын тула шар
майн оролдоно. Газарай шинг ной
то хайнаар хэрэглэжэ, таатай эх
лид болзорто, агротехникын заа
бары зүбөөр сахжа шадаал наа,
орооно таряанай хайн ургаса аб
тахэ гэжэ тэдэнэр мэдэдэг. Бул
та нагалдхи, хоёрдохой классай

трактористтар юм. Эдэ
нэй машина техникнээ
хэзээдэнь өдөржэ хаата
жа байдаггүй. Халаан бү
рингөө даабари булта 125—150
процент хүрэтэр дүүргэдэг юм.
Эбтэй эдэ дүрбэн залуу наһа
най ёһотой эршэ зориг, хайа ша
дал гаргажа, зугаа наада дэлгэ
жэ ябадаг хүбүүд.
Нигэжэ ажаллаха, амархада
шы шадаалар, эелдэр шүүмүган
залуушуул ха юм даа.
Б. ДОРЖИЕВ.
Хорин аймаг.

КУКУРУЗАЯ ТАРИЖА ЭХИЛБЭ

БЭШҮҮР. (Телефоноор абтаба). Манай совхоз хоёр
мянган гектарта кукуруза тариха түсэбтэй.
Мүнөө механизаторнууд эртын тарилгыг дүүргээд,
кукуруза тариха эхилбэ. Мансирта нотагта Иван
Осиповой даадаг эвэнэ 70 гаран гектарта кукуруза та
рияд байна. Бэцэ эвэнонүүд тарилгадаа жэгдэрэн оро
хонь. Энэ жэлдэ кукуруза тарихага газарта гурба мян
ган тонно наг шэбхэ гаригдаа. Гектар бүридэ 2 центнер
хүрэтэр минерална үтэгжүүлгэ тарилгын үрдэ тээ са
ртаран оруулагдана.
Т. ИВЛЕВ, Охин-Булгай совхозой агроном.

НЭГЭН ҮНЭЛТЭЙГЭЭР...

— Энэ жэл бэрхэтэйхэн хабар бо
ложо байна гэжэ ха. Үдэрнэй бага
зэргэ халхилаад үнэгэрэ гэжэй. Тээ
нүнхилөө яатаргаа хүйтэрнэ гэжэб?
Газарай хурьна хурга зузаан гэхээр
дарайтараа хуршанал. Юрэдөө та
ригынмай уршань ябуулна
гүй. Тарилга хэнгүй, мин
шыс хуулан бэрхэтэй сар зар
имдаа болон даа, — гэжэ совхо
зой директор Николай Федорович
Елизов Баян-Улаанай дабаан өлд
машинаа алигханар жолоодохо зу
рвэ маанатаа хөөрнэ.—Газар дахал
хадаа механизаторнууднай ажалай
ёһотой үлгэр жэшээ харуулна гэ
шэ. Жэшээнь, Георгий Барабанич
ков, таанад тэрэниг тахилахые ба
гаа ааламта, халаандаа 7—8 гектар
халхалда байна бинуу. Нормонь 5,5
гектар юм. Афанасий Сокоиков...
Владимир Сокоиков... Лоскутин
ков... Юрэдөө нормоё дүүргэдэггүй,
налы-болы ажаллажа механизатор
нууд эндэмай үгы гэжэ бээ? —
гэж хажуудань нуужа ябаан И. В.
Ключевтээ хандана.

дүүргэһэн механизаторнууда үнэтэй
шан баруулаха гэжэ хэлсээ бэлэйбди.
Хэрбээ 100-гад шахуу механизатор
нууднай бутладаа нимэ хайнаар
ажаллажа, шанда хуртха болон наа,
яалтай гэжэб? Энээндэ гэжэ нөмөл
он мунгэмнай хүрхүүнэй гэжэ ха,
—гэж Василий Иванович урдаһан
эвнэхилэн харана.
— Яатаргаа ханаагаа зобоошн?
Шагналда хүртэмөөр ажаллаһан хү
нэй олон байгаа наа хайн гэжэл.
Юрэдөө энээндэ зөөри харамна
най хэрэггүй,— гэжэ Николай Федо
рович харуусана.
Уланшьегүй Баян-Улаанай хүтэл
дабагдажа, Сайрмагай таряалан дэ
рвэ гаргалжа, Харгын хоёр талаар
халхалдаһан газар хилэн хара хүн
жэлөөр хушагдана мэтэ нэмжын
харгалана.
Харгыгаа уруудан гүйлгэжэ яба
хаданай тарилга хэжэ ябаһан, хоёр
арэгат дайралдашаб. Загуйнайгаа
наада талада гарахыншэ хүлээжэ,
машинааа буугаад, тарилгаһан газар
тээшэ гэмхэлбэди...

— Яһала хайн. Орооно тариха
үдэрнэйгөө нормые ходоодо дүүргэ
дэг зомди. Шанарыншыс болохотой
ха.—гэж тэрэ урдаһанмай харуу
сана.—Гансал шинг нойгэ ороногүй.
Энэмнай тиймшье хайн гэжын арта
гүй. Газарнай айхабтарар хатажа
байна. Тээд яахаб. Пока газарайнгаа
шингтэй байхада орооноё бүлтэнь
тарилга үрдигэл энэ бээбэди.
— Тимэ даа, тимэ. Сагнайнше
мүнөө оройгоёо байна ха юм. Юрэд
өө үндэгайрха сар дүүрээ. Шанда
хал ёһотой ха юмбоди,— гэжэ тракт
орист Афанасий Сокоиков хажуу
наһан нэмэнэ.
Педерой стан дээрэ ербээбди. Эндэ
унын сайлагта болжэ байба. Стан
надарын участогууд дээрэ тарилга
хэжэ ябаһан механизаторнууд, хүд
лэрилдэг сугларанхай. Механизатор
нууд хоорондо тарилга тухайгаат
хөөрөлдэнэ. Мүн энэ хабар хүйтэн
уларилтай байһан тухай, хайшан
гэжэ тарилгаһа хайн шанартайгаар
үнгэрэхэ тухай зуагалдана.

— Энэһэнээ урлхи жэлнуудта
халы хүйтэньсэ хабар байг, тарил
гаа шамдагтын, дуубагты гэжэ хаш
даг, ярууладг бэлэй. Ушөө хайса гэ
дэггүй, халаагүй хурьһанда булда
һан үрэйһөнөө ямар хайн ургаса аб
тахэ даа. Тэрэмнай ургажэ ядаһаар
министэ хосортог, арай гэжэ урлган
зариманин хабарай хөрүүдэ хай
рууладг, хүдлэгдэ байгаа. Ургасан
шынгардэг байгаа гэжэ аа даа.
Харин энэ жэл тимэ ябадал үгы.—
гэжэ механизаторнууд хоорондоо хал
луунаар хөөрөлдэнэ.
Ажалай үдэ бага ехыше ха али
онол тутгалдууд ушардаг гэжэ аа
даа. Стан дээрэн медицинцын апте
ка үгы байһан, аяга, таабарыс зарим
ада туталдаг, дайрань мушагаар
сагаалагдана байба. Эдэ хөөлэй та
лаар хөлэхэ болон наа, дайнааа
ондоо шула шанадаггүй юм байба.
Капустэ, хартааба, сонинго, ман
гир гэхэ мэтыс өндэ элбэгээ асарха
хэрэгтэй һэн гэжэ механизаторнууд
ажалын талаар орлогно И. В. Ключе
ровтэ гомдонэ. Тэрэн механизатор
нуудай бүхы эрилтэ ойрын үдэр
нүүдтэ дүүрэн хангаха гэжэ ний
дууба.
Юрэдөө энхи механизаторнууд,
тарилга дээрэ ажаллажа байһан бо
лжэ хүдлэрлэгшэд харуусалгата
энэ ажалла хайн шанартайгаар дүүр
гэхэ гэжэ наган хангалтайгаар
ажаллажа байһанынь тон хайшаал
тай.
Ц. БАБУШЕВ.
Хүдэрин совхоз.

ОРОЛДОБОЛ, УБЬЭН АБТАХА

Хала уулагтайше наа, Тунхэ
нэй «Восточные Саяны» колхоз
сабшалан, бэлнөөри элбэгтэй. Тээд
тэрэмнай хэр эдлэгжэ байдаг
хэй? Энэһэнэ нимэ жэшээнүүдээр
харуулхада болон. Арбаад жэлэй
сада тээ колхозой сабшалан дээр
рһээ хамта 52 мянган центнер
үбшэн абтадаг хэнт. Мүнөө орой
доол хори мянган центнер бэл
дэхэдэнэ. Зарим жэлнүүдтэ
эвнөнһэ багаше байдаг.

Ажаглан харахада, һуулинш
жэлнүүдтэ колхозомнай сабша
лангай газар нэмэлэн, хөрөншын
юмнын үгы. Тэрэд хэбээрэ,
Тээд сабшаладга үбшэ ноогоной
ургаса бирагүй, бага болошоо
буу. Хэрбээ урдан гектар бүри
өөн 18—20 центнер үбшэн абта
даг наа, мүнөө 7—8 центнер
онооно. Сабшалангай гараса ур
двухинһаа гурба дахин бага болол
даа.
Мүнөө үдэ колхозомнай га
шууд сабшалангаа үржэлтэй һайн
болжэ, нийтэнгээ малда үбшэ,
тэжээл элбэгээр хуряжа абахы
онолдоно. Ресубликаны түрүү
говодууд нүхэд Рыжиков, Едич
нов гэгшэдэй үүсхэлтэй колхозой
үбшэ луговодууд танилгана һэн.
Тийгэжэ ехэ хүдэлмэри хэргэжэ
ахилһэн байха. Энэ жэлдэ нилээд
ежэ сабшалан наг шэбхээр үтэг
жүүлгэхэ, уналгадха юм. Мү
нөө Табангууд гэжэ газарта 60

Октябрьска рай
онд гэр барилга
на. Энэ зураг дээ
н үргэжэ байһан
даа.
ОКНОП фото.

КРЕМЛИН ЕХЭ ОРДОН СОО
УУЛЗАЛГА БОЛОВО
МОСКВА, майн 18. (ТАСС).
Болгарин Ардаг Республикн
Ардаг суглаанай Президиумай
Түрүүдэгшэ нүхэр Георгий Трай
ковой хүндэлэлтэ СССР-эй Вер
ховно Советдэй Президиум мүн
өөдөр Кремлин Ехэ ордон соо
уулзалга хэбэ.
Энэ уулзалгада нүхэд Н. И.
Кирилленко, К. Т. Мазауров, А. И.
Миков, Н. В. Подгорный, Д. С.
Полянский, М. А. Суслев, И. Н.
Демичев, Б. Н. Пономарев, А. П.
Рудиков, мүн Совет оройной пар
тияна, гүрэнэй бусад ажал ябуу
лагшад хабаадаа.
СССР-тэ байдаг дипломатиче
ска түлөөлэгшэд байлсаа.

Нүхэр Хо Ши Мин 75 наһатай болобо
КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Советдэй
Президиумэй амарналгын телеграмма
Вьетнамай Ажалдагшай парти
на Центральна Комитедэй Түрүү
дэгшэ, Вьетнамай Демократиче
ска Республикн Президент нү
хэр Хо Ши Минэй 75 наһатай
болоһонтойнь дашарамдуулан,
КПСС-эй Центральна Комитет,
СССР-эй Верховно Советэй Пре
зидиум уласхоорондын коммуни
ста хүдэлмэришанай хүдэлмэри
шантэ мэдэжэ ажал ябуулагшад
да, баатар зоригто вьетнам ар
дай үнэн хубүүндэ амаршалгын
телеграмма элгэбээ.
Вьетнамай Ажалдагшай парти
на КПСС-эй хоорондын, Вьетна
май болон Советскэ Союзай ар
дуудай хоорондын аха дүү ёһо
ной хани барисаае хүжөөжэ,
(ТАСС).

Москваһаа
ТАСС-ай
МЭДЭЭСЭЛ
Байгша оной майн 10-һаа 18
хүрэтэрхи үк соо Карпат шаде
рай сэрэгэй оругой оршон до
тор Варшавска договорой харь
яата оронудай армиуудай дээдэ
таһада, ДРВ-е бэхжүүлхэ ба
хүжөөхын, вьетнам болон совет
арадуудай харилсаа холбоо са
нашадан хүжөөхын тулада бүтээ
дэг үрэ ехэтэй ажал ябуулагада
бүри ехэ амжалта туйлахыншэ
хүсэһэн хуесалат телеграмма до
тор мэдүүлгэнэ.
(ТАСС).

Индин Премьер-Министр Киевтэ
КИЕВ, майн 18. (ТАСС-ай
тусхай нөрг). Энэ үгсөөгүүр Ин
дийн Премьер-Министр Лал Ба
хадур Шастри Украинан Минист
рнүүдэй Советдэй Түрүүлэгшэ
И. И. Кузнецкэй, СССР-эй Ми
нистрнүүдэй Советдэй Түрүүлэг
шын орлогно В. Э. Дымшицтэй
хамта горд соогур ябажа хараа.
Эхэ оройонгоо сүлөөтэ, бээ
даһан байдалтай түлээ тэмээлэр
нааа бараһан сэрэгшэдэй алдар
солые мүнхэлһэн памятниктэй дэр
гадэ Индин Премьер венюк та
бияба. Тэрэнэй дентэ дээрэн
ингэжэ бэшэгдэхэй: «Биевше
сүлөөлхын түлээ дайлагдаһан

эрэлхэг тэмээлэдтэ — Индин
Премьер-Министр Лал Бахадур
Шастри.
Хүндэтэ айлдан, тэрэнтэй
хамта ябаһанан хүнүүд эртэ ур
да Ород оройной архитектурна тон
уиншай барилга, музей ба туха
тэ үзэхэлхэнгай газар болон
Софияска соборыс хараба.
Тингэһэнгээ һүүдээр эднэр
УССР-эй ардаг ажахын түрүү
дүй дүршэлэй выставкэдэ олоно.
Тэндэ ресубликнэй экономико
болон соёлой туйлаһанууд тухай
Лал Бахадур Шастрида хөөрөжэ
үгэбэ. Хүндэтэ айлдан выстав
кын экспонатуудыс хараа.

АЖАЛТЫН АЛХАМ

дэспрохозой коллектив долоон жэлэйнгээ түсэбье 6
гэжэ, ехэ амжалта туйлаба. Энэ үе соо промышлени
агаалгын 79 процентээр ургаа. Ажалын бүтээсэ 46
гэжэ болһон байна.
Хөдөлмэришад илалтын үдэрэй урда тэжээнэ валон
гаргалгаар таба харынгаа түсэд дүүргэбэ.
Икхилонич Токаревой хүтэлбэрилдэг модо хөөрөөлд
на харынгаа түсэб хамарнаа түрүүлэн дүүргэбэ.
Хөдөлмэришэн Леонид Бисовский, рачник Михаил
Федорович Павел Хмельев болон

Совет ба гададын журналистуудта
зорюулагдана пресс-конференци
МОСКВА, майн 18. (ТАСС).
Баяхан ЮНЕСКО-гой баталан
абтаһан, Африкын соёлыс панжэл
хэ ба тайбарилан дэлгэрүүлхэ
арбан жэлэй программа баядуу
лгэд совет эрдэмтэд хабаадаар
бэлэн байна. Энээн тухайдаа
СССР-эй Наукануудай академиин
Африкын институудай директор

В. Г. Солодовников Зуун зүгэй
ардуудай искусствын гүрэнэй
мүзей соо совет ба гададын кор
респондентнуудта зорюулжа му
ноцээр зарлагдана пресс-конфе
ренци дээрэ мэдүүлэ. Майн 25-
да Африкын үдэрэй тэмдэглэгдэ
хээ байһантай дашарамдуулан
нимэ конференци эмхидхэгдэ.

Атомай хүсэ—амгалан
хэрэгтэ ашаглаха
Атомай хүсэ ашаглаха СССР-
эй Гүрэнэй комитет, Франциин
атомай хүсэ амгалан хэрэгтэ аша
галтын талаар хани холбоотой
байха тухай хэлсээ Москвада ба
(ТАСС).

Лал Бахадур Шастри Ташкент ошохой мордобо
КИЕВ, майн 18. (ТАСС). Ин
дийн Премьер-Министр Лал Ба
хадур Шастри, тэрэниг үдэшжэ
ябаһанан хүнүүд Ташкент

ошохой мүнөөдөр Киевһээ мор
доб. Эдэнтэй хамта СССР-эй
Министрнүүдэй Советдэй Түрүү
дэгшын орлогно В. Э. Дымшиц
ошолоо.

БАЯСХАЛАН ГЭНЭБДИ

Ихэнх нархан тужа... баясхалан гэнэбди... тухайн үеийн...

КИЕВ. Крешатигий болон Шевченкогийн бульварай буландай байрын шэнэ гэр.

ТАСС-ай фотохронико.

ЭЛҮҮР ЭНХЭ АЖАБАЙДАЛ

Ажабайдал—үргэн үлхэтай үгэ. Энэ үгэ зоний ажабайдалай материал ба моральна эрхэ нүхсэлнүүт оролсоно. Тийхэдэ хүн зоний зан, ябалал оршон тойронхи байдалнаа эшэ үндэлэйтэй. Ажабайдал гэшээ тон шухала эрхэ нүхсэлнүүднээ бүридэнэ. Эгэ эрхэ нүхсэлнүүдэй ашаар хүн элүүр энхэ ябах, угышые наа үшөн зоболондоо нэрбэгдэхэ ушартай. Найнаар зохихоо гэшээ элдэб эсын үшэн зоболондоо бөөэ нэрбэгдэхэ гол зүйлнүүдэй нэгэн мүн.

Василий ПАРИН, СССР-эй Медицискэ Наукуудай академин вице-президент

Тинн бөө махабадаа хүдэлгэн хорихоо, генетическэ аппаратдай ба ариуханай балантаа клеткнүүдэй хүдэлгээ түргэлгээгээр байна. Эгээ хоол хэрэгдэлтэй наринаар сахиха гэшээ ажабайдалаа эхэ үүрэгтэй. Би энэ асуудал бүхэндэ тайлбарилхгүйб. Харин дабаа хэрэгдэлтэй тухай асуудал дээр тогтохони. Улаан саг соо хлортой нүхсэлнүүдэй эхээр хэрэгдэлтэй хүнүүд физиологическэ гипертонийн болодог гэжэ мүнөө тодорхойлогдонхой.

Хүдэлгэн эгээ хоолдоо халы шэнээн хлортой натрий хэрэгдэлтэй мүн артерийн хүдэлгэн шүнанай гүйсэ даралта хоёрой хоорондохи барисаан үрдэнэй дарга байдалтай зарим үндэсэ янгантай жэшээ дээрээа тодорхойоо харгана. Австралийн хүдэлгэн зон, Греканийн эскимосүүд, Литвал орондоо үнээр газартай нутагуудууд ажабуудууд зарим үндэсэ янгантай, Панамын индигүүд артерийн шүнанай даралта багатай байдаг. Шанжага хэлтээ, ал үндэсэ янган үдэр соогоо 5 грамм хүрэхгүй хлортой натрий элдэг байдаг. Эгэ үндэсэ янган хүнүүд, Японой гол аралай агуи тойлоо зүгэй Акиа префектурын тораян хойто хоорондоо эхэ илгаатай. Японой энэ нутагай таряалал шүнанай эхэ, таралтай байдаг.

Н Х У Н АГААР...

В. ВАСИЛЬЕВ, И. К. КЛИМОВ, В. БЕЛОГЛАЗОВ. Н Х У Н АГААР... тухайн үеийн...

Ажабайдалаа хайсан гэжэ зохёоодо элдэб эсын үшэнүүднээ нэрбэгдэхэ ушартай? Энэ асуудал үшөөл хүсэл шэнжэлгээгүйб. Жэшээ, зүрх-шүнанай үшэнүүднээ бөөэ нэрбэгдэхэ тула бөөэ хайсан гэжэ ажаба тухаа мүнөө юрэл тухайлгана гэшээ. Зүрх-шүнанай үшэнүүд бүхэ дэлхэй дээрэ дэлгэрэн мүн. Тийхэдэ эгэ үшэнүүд мүнөө сагай хүнүүдэй ажабайдалай онсо өөр зүйлнүүдэй холбоотой байганинь лэбайт.

Нэгдэлээр, манай бүхэ обшество дотор, мүн түг түг хүнүүдэй ажабайдалаа бар хүснэй ажал багаар хэлгэлэг бодонхой. Аралай ажыхын бүхэ налбаринүүднээ багашые, эхээршье оньхожорухалаа, хүнэй халаа хар ажалые хүнжэлгээ үгэнэ. Физкультура ба спортые хүнжөөлгээ энэ ушар байдалые тусуулгээ үгэхэ байт. Тээ энэманай хүсэл эхээр дэлгэрүүлгээгүйб, тухаа залуучууд заримшье тэ хабадуулна. Хоёрдогч, мүнөөнэй ажал тон түргөөр бүтээгдэг, ажабайдалай урсгал бүри хүрдэн болохой. Тиймээдэ гэжэ байдан ажалтайгаа түлөө хүн болон эхэ анхаралтай, харюусалтаа мазарлэг болоо бшуу.

Мүнөө ажал хүдэлмэришье улам нарийжана. Үйлдэришье хальбон шөнөжхэлээ, эрлэм, техникын шэнэ туйлалтануудтай зохиолуудан, хүдэлмэрини шэнэ онол аргануудые үйлдэришье нэбтэрүүлгээ ушартай болгонхой. Тийхэдэ үрданнаа хойшо заншалан ажалтай технологи орхилонго. Тиймээдэ хүдэлмэришэн бүхэнэй саг үргэлгээ мэрэгжэлээ дэшилгээ, хүдэлмэрини шэнэ онол аргануудта бурхаа эрилтэ табиладна. Эгэ эрхэ нүхсэлнүүднээ уламжалан, хүнэй бөө махабалаа таарахаар хүдэлгээ нурана. Зүрхэнэй сохисо.

Цырен ШАГЖИН СЭНХИР ТАЛЫН ДУУН ПОВЕСТЬ

Үргэлжлэл. Эхининь манай газетын майн 19-нэй номерю.

Удэрэй тэн багта, эсээндээ арай гэжэ хүлүүдээ шэрлээр, бөрө лэбин халаахы горхоной дэгдээ эрбэбди. Энэ сээр хайхан ухатай харьялан урдажа байгаа горхон, хабар эртүүр сага мультанэй хайлажа эхилдэ багта эрбэ хүйсөө багтахаяа болижо хөөлгөн бусалан, хааян-хүүен урдажа хабааа халин үргэн талые үлалдг. Тиймэ дээрээ энэ горхондоо дүүүр коллодог үндэр бшмээр үбэ ногоон ургалдг. Мүнөө, энэ горхоной үнэнай амгатай хүйтэн гэшээр! Эсэжэ ангажэ эрээл лэ уухада ёноор эохил даа. Минд, шүдэн гэшээ хүйтэ даана. Горхон соохи шүлүүнүүдэй мэлшгээр зөөлхөнүүт гэшээр. Гарнараа барихада эрхэлжэ байган юм шэнги, минн лэ халтиржа байдаг.

Хониды мүнөө туужа, арагайлажа зоболонхой хэрэггүй. Минн лэ өндөрөө андага ондого гүйгээн эрээл лэ тархи толгойгоо үргэнгүй энэ горхоной үшье гудамжидэй мэдэнэ. Хүүдлэн горхоной эрбэ шэлар урхан шарынги болонг, бөөг бургаанан соогур хэбэн амарнал.

Тээ та мүнөө Зоригто ахай айматга байжа бургуули үзөөл эрбэ ха юмта.—ганб. Минн нэгэ нара соо юушье тийтэрээ эрдэмтэй болохошми даа. Тийбэшье наа олон юмэнүүт мүнөө намда эли боложо үгтэб даа. Энээнгэ үрда би юушье ганса нүдөөрөө харалдг байгаа. Мүнөө нүдгээ нүдэмни нэгдээб ха юм. Арсалан шимил түргөөр эхэ болжо, эрдэм бургуулиа хүрш даа. Мүнөө намд энгээ бургуули нээхэмнай ха юм Зай яатараа мийнээзэбми. Баярдаг гш!

Хониды мүнөө туужа, арагайлажа зоболонхой хэрэггүй. Минн лэ өндөрөө андага ондого гүйгээн эрээл лэ тархи толгойгоо үргэнгүй энэ горхоной үшье гудамжидэй мэдэнэ. Хүүдлэн горхоной эрбэ шэлар урхан шарынги болонг, бөөг бургаанан соогур хэбэн амарнал.

Тээ нэгэ Зоригто гэрэнгээ жэргэдэ могоной үнэбөөр нэгэ юмэ дархалжа хууба. Зоригтын үрдэн зархн гэшээр аргагүй ха юм. Алтан гартай, Элзэбин юмэ дархалжархид, мори, шубуу, тамээ, гахай, нохой болодог даа элдэб янзын аугуудые амиды шэнгээр бүтээжарилдг. Тээ мүнөө дархалжа хуугараа гэгтэ уруу түрүү боложо үнэ-улаан хууба гэшээ. Тийхэлжэ Зоригто ахайнай үшэлөө гэшээ тү гэжэ наанагаа зоболг хажуудань эржэ гэмгүй тү гэжэ асууларамни, намда харюусабайгүй, намайе хуууджэ хажуудаа хуугайга.

Баярлаханышье би тон эхээр баярлааб. Тээ бургуулиа ябахад коллодо умлахэ хуубагүй байнааа наанахалаа нэгэ хэы уруу зүрүү хууба. Тээ юушье болонг, салдта нүдөөршье наан, заалга ха бургуулиа орохог гэжэ зосоогоо шилээб. Орохош бургуулиа, эрхэ башэ орохош.—ганб энэманн абган ара гэшээр дуудлаба.

Эгэ үндэсэ янган хүнүүд, Японой гол аралай агуи тойлоо зүгэй Акиа префектурын тораян хойто хоорондоо эхэ илгаатай. Японой энэ нутагай таряалал шүнанай эхэ, таралтай байдаг.

Тээ нэгэ Зоригто гэрэнгээ жэргэдэ могоной үнэбөөр нэгэ юмэ дархалжа хууба. Зоригтын үрдэн зархн гэшээр аргагүй ха юм. Алтан гартай, Элзэбин юмэ дархалжархид, мори, шубуу, тамээ, гахай, нохой болодог даа элдэб янзын аугуудые амиды шэнгээр бүтээжарилдг. Тээ мүнөө дархалжа хуугараа гэгтэ уруу түрүү боложо үнэ-улаан хууба гэшээ. Тийхэлжэ Зоригто ахайнай үшэлөө гэшээ тү гэжэ наанагаа зоболг хажуудань эржэ гэмгүй тү гэжэ асууларамни, намда харюусабайгүй, намайе хуууджэ хажуудаа хуугайга.

Мүнөө би эхээр тааралжа, төвчнэн заахан ботонг шэнгээр бөөэ наанахаа болижо, үргэн талыгаа дүүүр хуучун омогоор алхална!

ХҮДӨӨДЭХИ ШЭНЭ БАРИЛГАНУУД

Гүрэнэй барилгын хүдэлмэрин дүрбэнэй гурбан хубинь полярна аргаар үүргэлгээг болло. Мүнөө бөөэ даанан барилта-хабаргалтын 140 трест ба 76 управленнэй хүдэлмэринэ. Тэднэй олоонинь магтаалтай болохой. «Абхачинистрой» (Красноярск хянаар), «Волгоградсовхозстрой», «Инепроцелстрой» (ЖССР) трестнүүдэй барилташ эхэ амжалта туйлаа.

Хүдөө ажахые тусбэлтэйн хэрэг саашалан улам хайжаруулна шухала. Зарим районунта мүнгэ зөөри, тухээралтэ ба материалнуудые олон барилтануудта сасалдг ушар үшөөл үзэгдөөр. Техническа документүүдөөр, мүнгэ зөөрөө, хүдэлмэришээр хангалтагүй барилганые тусбөөт оруулдг ушарые бин. Хүдөөтэй барилтануудта зориулан табилгана мүнгэ зөөрини шадалд наа түргэнөөр ааж үрөө үгэхын тула тусбэлтэйн хэрэг гуримшуулаха шухала.

Хүдөө ажахые тусбэлтэйн хэрэг саашалан улам хайжаруулна шухала. Зарим районунта мүнгэ зөөри, тухээралтэ ба материалнуудые олон барилтануудта сасалдг ушар үшөөл үзэгдөөр. Техническа документүүдөөр, мүнгэ зөөрөө, хүдэлмэришээр хангалтагүй барилганые тусбөөт оруулдг ушарые бин. Хүдөөтэй барилтануудта зориулан табилгана мүнгэ зөөрини шадалд наа түргэнөөр ааж үрөө үгэхын тула тусбэлтэйн хэрэг гуримшуулаха шухала.

Оньхожоручлалтамал нүүдэл-колдоннууд хайшагдалаг боложо байна. Энэманн—колхозууд, совхозуудта барилгын хүдэлмэри эхилдэхэ шэнэ, түрүү формо мүн. Колонно бүтэн барилгын элдэб янзын техниктэй, мэрэгжэл түрээ хүдэлмэришээтэй болоод, хүдөөнэй хэлэ хэзэн районунтаа барилгата хэжэ байхтай. Түрүүшын дүрлээд лээрээбэ хархалаа, барилгын хүдэлмэри имээр эмхилжөөл байхалань, тэрэнэй эршэ темп ба шар нар нилээд дэшилдэ, үнэ сэтгын хямларна. Жэшээлэн хэлэбэл, Литвагай, Эстонини оньхожоручлалтамал колоннууд барилта-хабаргалтын управленичүүднээ хураггүй түргэнөөр малай байра барина.

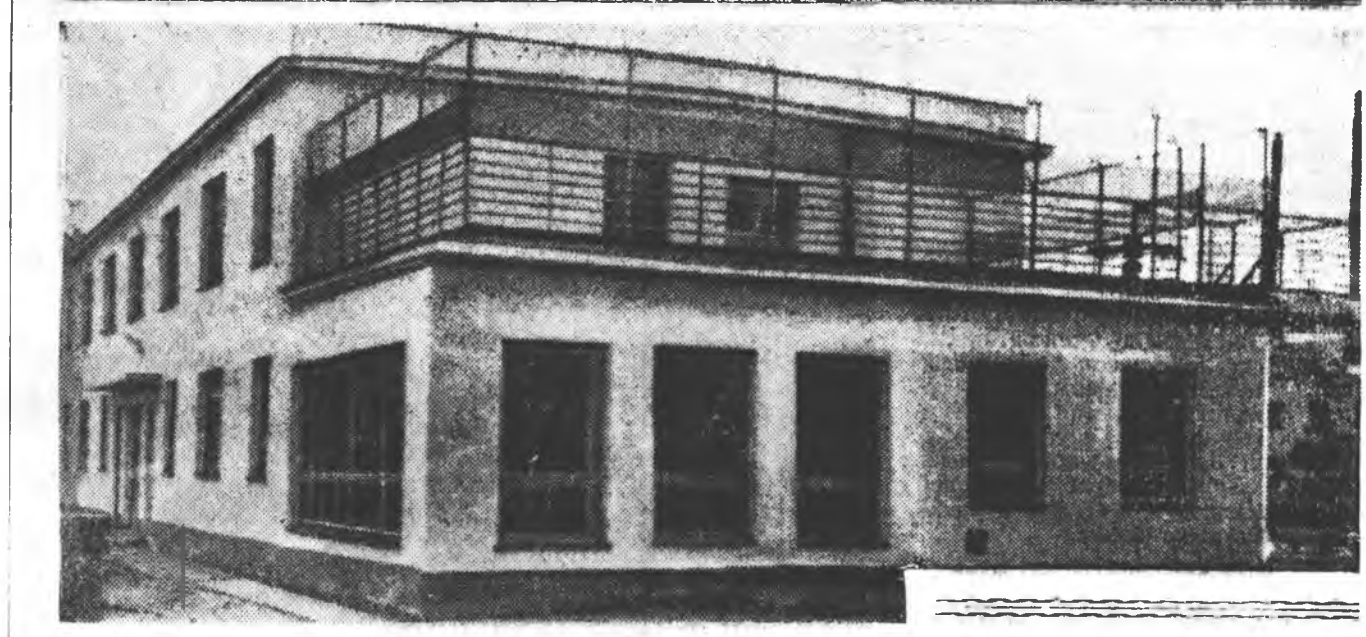
Хүдөөдэхи барилгын эхэ талайса, таранай тухал шөнжын хубилган ушар проект хэлгэ эмхилүүдтэ шэнэ, бүри эхэ эрилтэ табина. Литвагай, Казахстанай хүдөө ажахын хүдэлмэрилгээт хүдөөгэй барилгын проект табидг Казахстанай института зохбологон, хүүрин тосконуудые бариха проектнүүдэ маттана. Гэхэ зуура, хүдөө тосконуудые таарамжатай зохиодор бариха хэрэг мүнөө хүсээ үргэнөөр дэлгэрээдүй байнаар. Колхозно, совхозно тосконуудта байрын гэрнүүдэ, соёл-ажуундай барилтануудые зүбөөр тааруулан табах гурим олохон ушарта сахилдаггүй байна. Гэр байшануудай гаралтэй сонхонучи бша, харин сарайнчуудай ханануучи үйлсэ, гудамжанууд гэшээ харуулагдаг.

Хүдөөдэхи барилгашадан ажал хүнжэлгээтэй ээргэтэй. Эдэнэрнай бэрхэтэйшг ушар байдалта ажалдаг гэшээ. Нимэ мэрэгжэлтэй хүнүүд тухаа саг үргэлжин анхарал оролдоото гаргахал! Нутагчуудтай партийна, совет, комсомолой ба профсоюзай эмхилүүд, колхозууд болон совхозуудай хүтэлбэрилгээг энэ талаар эхэ юмэ хэжэ шадаха байха. Хүдөөгэй, барилтанууд гэшэмнай колхозууд, совхозуудай экономикые хүрдэн түргэн хүгжөөхын түлээ тэмсэлэй түрүү ээргэ болонг гэжэ партийна, ажахын хүтэлбэрилгээт коллодо наанаа заргатай.

Хүдөө ажахые тусбэлтэйн хэрэг саашалан улам хайжаруулна шухала. Зарим районунта мүнгэ зөөри, тухээралтэ ба материалнуудые олон барилтануудта сасалдг ушар үшөөл үзэгдөөр. Техническа документүүдөөр, мүнгэ зөөрөө, хүдэлмэришээр хангалтагүй барилганые тусбөөт оруулдг ушарые бин. Хүдөөтэй барилтануудта зориулан табилгана мүнгэ зөөрини шадалд наа түргэнөөр ааж үрөө үгэхын тула тусбэлтэйн хэрэг гуримшуулаха шухала.

Хүдөө ажахые тусбэлтэйн хэрэг саашалан улам хайжаруулна шухала. Зарим районунта мүнгэ зөөри, тухээралтэ ба материалнуудые олон барилтануудта сасалдг ушар үшөөл үзэгдөөр. Техническа документүүдөөр, мүнгэ зөөрөө, хүдэлмэришээр хангалтагүй барилганые тусбөөт оруулдг ушарые бин. Хүдөөтэй барилтануудта зориулан табилгана мүнгэ зөөрини шадалд наа түргэнөөр ааж үрөө үгэхын тула тусбэлтэйн хэрэг гуримшуулаха шухала.

Хүдөө ажахые тусбэлтэйн хэрэг саашалан улам хайжаруулна шухала. Зарим районунта мүнгэ зөөри, тухээралтэ ба материалнуудые олон барилтануудта сасалдг ушар үшөөл үзэгдөөр. Техническа документүүдөөр, мүнгэ зөөрөө, хүдэлмэришээр хангалтагүй барилганые тусбөөт оруулдг ушарые бин. Хүдөөтэй барилтануудта зориулан табилгана мүнгэ зөөрини шадалд наа түргэнөөр ааж үрөө үгэхын тула тусбэлтэйн хэрэг гуримшуулаха шухала.

Улаан-Удын Октябрьска райондо хүүгэдэй шэнэ ясли ашаг-лалдаа оруулдаг. Мүнөө эндэ Ф. СОРОКИНОУ фото.

Ф. СОРОКИНОУ фото.

БУРЯД УНЭН

3-дахн нүүр, 1965 оной майн 20.

МОНГОЛ УРАН ЗОХЁОЛЬОО

Давсаасныг Дойдсүрэн Монголой Завхан аймаг Шүлүүстэй сомоной Хоб-тагай гэжэ нотага 1935 ондо түрэнэн юм. Тэрэ гээгээр Улаан-Баатар хотодо театрай дунда хургууды дүүргэжэ, 1961 ондо манай Улаан-Убын культурын ин-стикутда орожо, энэ жэлдэ дүүргэбэ. Эн-дэ байха үедөө Дойдсүрэн уран зохёолоор хонирхожо, нилээд олон шүлэг, дуунуудыг бэшлэн байна. Залуу шүлэгшэ Да-ваасныг Дойдсүрэнэй хэдыхэн шүлэг буряашалагдажа, уншагдай анхара-да табидаба.

ГАЛУУНУУД

Тэрэ дээгүүр элэ татахан Галуудай субаа харлаба. Тэнгэрин мандада жэрлэдэн, Гангалдхандь дуулаба. Аажма халуун оронхоо, Аласай холыг зорихоо, Арбин долхайн мандааар Анжан хонон ниндээр, Монгол нотагайми дээгүүр Гаранан лэ байхат даа, Хонгор ингайми ойгуур Ябхан лэ байхат даа, Хүн галуунуудай хүрэг Хүнэй хэлыг мэдэдэг наа, Хурмаста тэнгэрээр дүүлхэдээ Минин бодолыг таадаг наа, Убэн эсэгийн мээдыг Хэлэхэл хон даа, гэндэ, Унөөхи ингайми үгыг Дуулгахал хон даа намда.

УЛААН-ҮДЭ

Байгаалин улаан орон гэжэ нэрлэхэ дурам хүрэнэ, Байгаа бэлгээ шабжаха дуулаха дурам хүрэнэ! Монгол хүний зүрхэндэ шинин нэрэ хадугдана, Мянган үдэн газарнаа шинин толон харагдана. Буман хүрэгээр найлан Монголой тэнгэр талаана, Түмөн гэрлээр арлан шам гэжэ зоржо, Халхын хүбүүнэй эрхэн тэрэ үгөө хойшо, Хабарай найган саргыг дурбэ дахин золгооб, Эрхэхэ дүрбэн уларнай арбан зургааг үнэргэхэдөө, Эрдэний агуу далайнаа Эрдэни олохо хугасандаа,

Дадал боложо шамдаа, таһаргагүйгөөр дурлааб, Шадал хүсээг зангидажа, дурасхаал шүлэг зориулааб Эрдэмтэ эхэ Банзарован Эртын үгдэдэ оршоодоо, Эрэлхэг зорингоо Ербановай Энэрхэ хотодо хурахадаа, Хүгшэл баяраар элрэнэ хүнүүдэй шарайг үзөөб, Хүдэлмэрин охиндо хүнхүнэнэн Хүгжэмэйш аялга дуулааб Абарга завод, фабрикийн унаяр соогуур алхалааб, Алдарта ёхор нааданайн Аялга долгиндо ногтооб, Алтан наранан туян доро Хэтэдээ ши ялалжа бай, Амжалта илалтын туг доро Амидын жаргал байгуулжа бай! Байгаалин улаан орон гэжэ нэрлэхэ дурам хүрэнэ, Байгаа бэлгээ шабжаха дуулаха дурам хүрэнэ, Монгол хүний зүрхэндэ шинин нэрэ хадугдана, Мянган үдэн газарнаа шинин толон харагдана.

УНГЫН ШҮЛЭГ
Үндэр уулын орой дээрэ Дуулаха дурам хүрэдэг юм, Убэлэй хүни шамайгаа, Хараха дурам хүрэдэг юм. Эзэмнэй сэдхэл ха юм, Эзэмнэй этигэл ха юм. Хамаг зурөө бултынь Шамдаа зориулан бэшэ даа, Хабарай энэ үдэшлэн Хуримаа эхээр зоринуу даа. Эзэмнэй хайра ха юм, Эзэмнэй найр ха юм. Д. УЛЗЫТҮЕВ буряадшалба.

А ПРЕЛНИН ЭХИН

Убэлэй янгинама хүйтөн үзэр-нүүд үнгаржэ, урин дулаанай сар оробо. Аха голый мульһэн хайтажа эхилнэ. Орбёл үндэр хадануудай хабилал соогуур саһанай уһан хаан үрлэдэг болоо. Тингээбэшэ зарим үдэрнүүдэ хүйтэнэ. Убэлэйхөөшөө дортоод абаһа. Апре-лнин баралдатар нэгэ һайн сэлмэг үдэр үзэгдэбөгү. Үдэр бүри саһан, хүйтөн халхин... Манай нотагта инь нара гаратар нимэл байдаг.

Аха нотагтай халын бэлшээр эхэтэй. Малаа ехэнки сагта тэн-дэл адуулжа ондо оруулна. Убэл-дөө саһанай ехэ байхада дулаан хабар үзэгдэдэг. Малай бэлшэхэдэ зоһил, таармажатай. Хагданинь зөөлөн байдаг.

Дулаан болоһон хойно замда га-раад, аяншалжа ябахата һайхан даа. Билдээр Кировэй нэрэмжэтэ колхозой малай фермэ, гүүртэнүү-дээр ябахата замда гаранхайди. Туруушынгээ үдэр Үндэр гүбэ-гай фермалэ хүрөөди.

Машалай гэртэ ороод нуухада-мнай бээр үнгаршэг, гушаад на-һатай арайшыг болоодуй нэгэ хүн газанаа орожо ербэ. Зол-голободди. Эзэмнэй Иннокентий Иванов! Нотагайми хүбүүн. Тэ-рэнэй абатыг хургуудда сугтаа хурадаг һэмди. «Алаа Дарма» гэл-сэлэг бэлэй. Тээд дайнда ошоод, бусжаа эрэггүй һэн. Мунөө Дар-мын хүбүүн Иннокентий хүрөө-дүрөөдэ хүрэгжэ, хүнэй зэргэ хүн

САЯАН УУЛЫН ХАБШАЛААР

Ухаансар бэрхэ даа. Юумэ бүхэннэ хэжэ шадаха. Хэ-дэн жэлдэ геологуудтай хамта ябалсажа, Саяан уулын хангил хада хабсагайгаар харгышалһан байха. Иннокентий мунөө гэр бү-лэ болоһон. Намганинь Софья Арзухаева, нотаг нугадаа алдар-шаһан эхэнэр. Хэдэн жэлдэ һаа-лишадай хуна дэлгэрһэн мурь-сөөндэ эрхилмэжэ ябана.

Геологуудтай хамта ажаллажа, байгаалин шэнжэлжэ ябадаг ту-хайгаа Иннокентий Дармаевич хо-норхолтойгоор хөөрөдөг. Аха ню-тар Бураад ороймнай баялгыг хадгалжа байдаг нотагуудай нэгэн юм. Эндэмнэй гансашы ал-тан байлаггүй, ондоо зүйлэй үнэ-тэ баялитууд бии. Ан гүрөөлшы элбэг.

НААЛИШАЙ БАЯР. Үдэр үн-гаржэ тума дулаарна. На-ранай элшэ шангадана. Үгөө-гүүр эртэ боходоо даншы һайха-наар үзэгдэнэ. Саяан уулын орой-гоор алтан шаргал наран туяагаа сасаруулаар хөөрэдэг. Агаар дай-дамнай сэлмэг шарайгаа шарай-жа, ажалай хаа ороно. Энэ үдэр Дэйин-Аманда тэнгэр, машалай ажал хэрэгтэй танилсажа байна-ни. Хаалишан Полина Хамагна-ва үнэзээр элээлүүлжэ, ехэл туха сүлөөгүй ажаллана. Ажалдаа ма-гтуулжа ябадаг эхэнэр. Тэндээ

холо баше Нурамди гэжэ газарта малай гурбан гүүртэ байрлана. Хайнаг мал харууланардаг. Эн-дэхи хаалиша Думла Чыбыкова, Соня Осорова, Шойгуй Табигуева гэшэд үнэзээр һаянай тугалуул-жа, сагаан элээгээр арбадхажа байна.

Хайнаг мал ямарш үндэр ха-дануудта торожо тогтодоггүй. Ха-бар болоходо хагдан дээрэ ябажа, зунай ногоон дээрэ гарадаг юм. Үдхэн тоһолги хүтэй. Иймэл ха-дын Кировэй нэрэмжэтэ колхо-зойхид хайнаг мал олоор үдхэжэ, һу шөмьшэ улам дээшлүүлхын хойноһоо оролдог. Энэ жэлдэ энгид фермынхид нелондонхой-ноо бүри ехэ һу хаахаар шингэн-гүй. Мунөө үдэг колхозой олон хаалишаг ехэ хагдануудыг абаад ажаллана. Харалхын голый һаа-лишан Тамара Сыреноватай уул-захадамнай.

Хайнаг үнөөдө даажэ бай-даг. Энэ жэлдэ үнөөн бүриһөө 800 килограммнаа доошо баше һу хааха, — гэжэ хөөрөнэ.

Үнгарһан жэлдэ Тамара Сыре-нова мурьсөөндэ түрүү түрүү элээдэ һэн. Хайнара ажаллажа, КПСС-эй обком, аймгүйсөдкомой грамота абаа. Энэ жэлдэ аймагай Сөөдэй депуадаар һунгагдаа. Жэшээтэ хайнаар хүдэлнэ ха юм.

Ажалтайгаа аршыг мунөөшөө жэл-дэ алдахагүйг байха даа. Колхозой олон хаалишаг энэ жэлдэ шөнө улангууныг абанхай. КПСС-эй ЦК-гай мартын Плечум талэнэй урма зоригшэ баруулила. Баяр сэдхэл, омогохол асарна.

ОНГИНТЫН ГҮҮРТЭ. Харгн-мнай үргэлжэлжэ байна. Ха-залхын голоор ябади. Дэйин хү-рөөди. Мунөө һонгинотоло эрээд. Матвей Мунконотой хөөрлэжэ байнади. 127 толгой харлаг ха-шараг энэ хүндэ даалтажа үгтэн-хэй. Елтой гэжэ газарта малаа үбэлжүүлэд, мунөө эндэ бай-ланхай. Нухар Мунконов ажалша бэрхэ хүн. Малаа адуулжа, ха-рууналжа байхада минн нуула-гүй, шөхө шабаһынь саһалан дээрэ боолно. Билдэнэй харахада нилээд ехэ шөхөз гаргаатай бай-гаа һэн.

АПРЕЛНИН БҮҮЛ. Соргой гол-һоо Сорок тослоно ерэхэдэ мнай алектрын гал яран харга-даба. Үлэшэ орой боложо байгаа. Эндэмнэй Ильичей лампочканууд гаралтаа. Кировэй нэрэмжэтэ ар-телини гашуут тосхоно болбосоо тухэлтэй болжо байна. Клуб, библиотекэ хүдэлдэг. Мунөө ин-тернат хургуули баригдана, 60 үхибүүд тэнэ байжа хургуулила хураха юм. Хургуулин багша Виктор Мунконотой уулзахада-

мнай: «ерэхэ жэлдэ кшэ бүхэ үхибүүд интерна-то, Сорок тослоно һи-гэжэ хөөрнэ. Энэһэнэй колхозмнай бусаа тэнтэ хургуулинууд олон бии. Мунөө томодоходоо са-һын хуурын гаварнууд хурагшал хамтын элэ хөөрлөг сөлөөг, бий интернатта байгаал бай-гаа».

КПРОВЭН НЭРЭМЖЭЙ мал олонтой. 310 абэртэ бото малтай, 1600 гаран үнэгэй мянгаһаа хууу хонин тэ-КПСС-эй ЦК-гай мар-май тогтоолнуудтай эн-дэхид ехэ хүдэлмэни байна. Тарянай гэрэ-дэнэ. 70 гектар шөнө тал-лагда. Эндэнэ элээдэ, гэхэ мэтэ үргэлжүүлэ-малай гэжэл болгоһон-лагдана. Саһалангай жаруулагдана. Хүдэ-машина, эмсэгүүдэй тал-дэглэнэ.

Шингынга мала үг-горгойтой бэлдэдэ боо-шаг шаш эхэлхэдэ евро-вей нэрэмжэтэ кшэ шүүү урдаа табина. Энэ шаалтай! Д. ДУГА хууе боо

Зүүн талын фото-зурагыг хараад үзэг.

Алас-Дурна зүгтэ да-лаан саанаһаа ерһөн алтанай про-мышленнигууд энэ открыткые бу-лаалдан алдажа байжа худалдажа абадаг байгаа. Тэдэнэр гоё һайн гостиницануудта ороод байхада, энэ открыткаар хонирходог байгаа. Тинхэ үдэ энэ открыткые «Орой-доо шухаг зүйл» гэжэ тоолодог байһан юм. Тус открытка купец Чуринда болон компанида ехэ ол-оо оруулдаг һэн.

Банггар хахархай хубсаһатай, хүл ниссөөн хубүүхэн хүйтэндэ бөөрһөн гараа хамсыгаа һугсаран дулаасулжа ябаад, үгөөһөн үдэшэ орой болотор Благовещенскийн үйтсэүүдээр гүйжэ, хүн зөнишэ нигэжэ гуйдаг һэн.

Газета худалдажа абагыт! Тусгаар һонинтой...

Ябхан зоний ээд зоодоо олон юумэ дулдажа байгаа. Газета-нуудто хусдээр худалдажа шада-гүй һаа эзэндэ зэмлүүлхэ, тон-шуулжа ушартай болодог һэн.

Улаан сагай үнгарһан дээрһэн шарлашан энэ фото-зураг мунөө Благовещенскийн хизлар ороноо шөнхөлжэ музейн спендүүдэй иргэндэ байдаг. Тээд газета ий-маалаша мунөө манда буудал юм. Тэрэ хадаа Борис Петрович Ко-лонов гэшэд. Дооло һаһатай бол-оно ядажа ябахадан, мннга юдэн зуун арба нэгэн ондо эсэгэн һаһа

бараһан байгаа. Тингээ энэ хү-бүүн хахархай хубсаһа үмдэжэ, хүл ниссөөр үйтсэдэ гараха ба-атан болоһон юм. Тэрэнэй газетэ наймаалжа ябахадан хүн зон «үр-бэгэрхэн хубүүн» гэжэ нэрлэдэг. 1917 оной Октябрыда: — Роснда революци, революци болоо — гэжэ хашчаран абажа үйл-сөөр гүйһөн Борис Петрович му-нөөшөө һанадаг. Зүгөөр шөнө бай-дал Алас-Дурна зүгтэ — нилээд

удаан боложо ерһөн юм. Сагаан-тан, японхойд эндэ зоргоороо ашаладаа. Тинхэд ахань рево-люцин түлөө ани һаһаа зориуу-лан юм. Төмчөнкын бүлэ үнэр баян. Борис Петрович хэдэн олон жэлдэ барилгашанаар, аянаһын хүдэл-мэригшөөр ажалладаг. Тэрэнэй һамган Федора Абрамовна пенсидэ гаранхай. Люда басага-ниний педучилищини уран байха-

най отделендэ бурадаг. Хоёр хү-бүүннэй армид алаа эхэ. Вла-димир хубүүннэй транспортна контородо слесарь-механикаар хү-дэлдэг, хоёр хубүүннэй фронтдо һаһа бараа зуун талын зураг дээ-рээ; Борис Петрович тага яба-һанайн зураг. Баруун талын зу-раг дээрэ Борис Петрович Ткачен-ко аша хубүүн Андришкатайгаа һууна. — (АПН).

Бүгэдэ ништын забастовко

ГАВАНА, майн 18. (ТАСС). Доми-никанска Республикын хамжээнэйгэ-гэ талаар хоёрдох гэрэл болгошо Сантьяго-де-Кабальерос гэжэ гора-то бүгэдэ ништын забастовко болоо. Пренса Латина агентствын кор-респондентин Санто-Домингоһоо дам-жууланай ёһоор, забастовкоһоо уламжалан, горадой бүхэ предприя-тинүүд болон эхирганууд худал-дээрэ хусдээр зогсоогот. Доминикан

ОАР-ай президент үгэ хэлэбэ

КАИР, майн 18. (ТАСС). Оройнй дотоодын болон гададын политикые талаар ОАР-ай түрэнэй ажал ябуу-лагшалай зүблөөн эндэ хуалмэрэ үргэлжлүүлхээр.

Халхы шуурганай ушаруулан хохидол

ПАРИЖ, майн 18. (ТАСС). Про-винциин урда талын районуудта майн 12-ой һуни болоһон хүсэтэ халхы шуурганай хүндэ хүшэр хойшо-һон тухай Зүүн Пакистанһаа шөнө шөнө мэдээсэлнүүд абажал байһаар. Зүүн Пакистангай губернатор Аб-дул Монем хаан гэмтэлдэ оро-һон районуудта өшөхөдөө, 5531 хүн гэмтэжэ үхөө гэжэ тодорхойлоһон байна. Гэбэшэ хуудата баш мэд-лээдэй ёһоор, 20 мянга гаран хүн үхөө, 70 мянга шахуу хүн һура-гүйгөөр үгы болоо, 7 миллион үлүү-

ЛЕНИН, майн 18. Һайн ханинар

«Бэрхэтэй үеэ ханинар бөө бөө малдас-лэг. Индин эрэн нимэ ханинь Со-ветскэ Союз болошо» — гээл СССР-тэ Л. В. Шастрийн аяншалжа бай-һанда зориулагдалан одакциондоо статья соогоо бенгал хэлэн дээрэ гарадаг «Джуугантар» газетэ бэш-нэ. «Хэсүү бэрхэ үенүүдтэ шалгалда-һан хани барисан» гэжэ энэ статья гаргалгаланхай.

Премьер-министр Шастрийн аян-шалга, Советскэ Союзай хүтлээр-лэгшэлэй, совет олонништын түлөө-лэгшэлэй тэрэнэй уулзалга Индин тубэй, мун провинциудтай хэлбэл-дэ үргэнөөр бэрхлэгэнэ. Л. В. Шастри Советскэ Союзта угаа хани халуу-наар, хүндэтгээр утгадлага гэжэ Индин элдбэ гөрүүдтэ болон шта-луудта хэлбэн гаргалдаг гэзэгтүүд бэшнэ, уласхоорондын гол асуудал-нуудаар хоёр оройнй нэгэн ади һа-намжатай байһанинь, Индин болон Советскэ Союзай хоорондо хани барисанай, ади бүхэ талын хол-бооний сашалаа дэлгэржэ байһа-нинь онсолон тэмдэглэгдэнэ.

Тобшо мэдээсэлнүүд

Булад хайуулаг цехүүдтэ тооно хайшан гэдэ бага болгохо? гэһэн асуудал булад хайуулаг-шадай уласхоорондын зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсэргэнэ. Энэ зүб-лөөг Польшын Катовице горадо худалмэрэ эхилжэ. Болгар, Венгрия, ГДР, Польша, Чехослова-ки, Советскэ Союз болон Югосла-винаа 200 мэргэжэлтэ энэ зүб-лөөндэ хабаадана.

Урда-Вьетнамай Националь-на фронтин делегаци КИДР-эй правительствын урылаар Пхень-ян сэрэ. Урда-Вьетнамай Нацио-нальна сүүлөөрлэгийн фронтин ЦК-гай гашуун Нгуен Ван Хиеу де-легацине тогтоһино.

Франциин Неждохи авто-мобильна заводудтай худалмэри-шат өөрыгөө архын түлөө долоо-дохи неделдээ шан зоригто тэм-сэл хэжэ байна. Профессоруудай урыагаар 10 мянган металлест худалмэрэ зогсоогот. демонстра-ци хээ. Забастовочно худалмэ-рэ бүхэ Сена департамент соо дээ-рүүлхын тулаа мунөө үдэг профсоюзудай хоорондо хэлсээ-нүүд хэлдэнэ.

ООН-ой Генеральна Ассам-блей XIX сессиин түрүүлэгшэ Алекс Квейсон-Секки (Гама) РНР-эй гададын хэрэгүүдэй ми-нистр К. Манескутэй урылаар Бухарест аяншалжа ерээ.

Үндэнэ яһанай илгаа гар-галдаа, антисемитизмдэ эсэргүү-цэл, бө найрамдалтай түлөө тэмсээтэ

Манай сел

США түрүүдэй нүүд зонихын үүсгэ-урын колхозон байһа-ниуса далда аргаар байлхага гэжэ али ба-добот, мэхэлжэ ба а-оно мүр бэлдэдэг.

Энэһэнэ уламжал-до Америкын Холбоо-но улсуудта, 8 оройн: Швейцария, Фин-ланд, Шанз-Зеланд танай, Филиппина, хамжан оройн, эрэн зорилготой сэрэгтэ ма-лал — СЕАТО гэжэ юм. Энэ, мун бусад оройн ээрхэг шүү-лэнүүдэй бии юм. Хамта, капиталист оройн-но багашар оройн, мо импералист гүрэнэ орожо, экономикада сэр-жэ талаараа дуламтай болонхой. Гэжэ эр-лэгдэлдэ хамжан оройн импералист гүрэнэй зонхилодоо дурагт-һаа хойшо агаа мээ-захалхан байгаа. Тэ-бэшээр, нэмэхээр са-шаа сашалаа улам са ноёсгүй — элээр.

Зүүн-Урда Ази Холбоото Штагуудай энэ сэрэгтэ булган-ны СЕАТО-гой Лан болошоо сессе улам-лээ.

Вьетнама эсэргэ-ээрхэг түрмийхэй ари-гой үндэнэ һуудын һандаана. 11 жэлдэ тэ үеин США-тай т-тарь Джон Фостер Де-хидан байгууланан (СЕАТО-гой) гэдэ ү-лөө. Ушар мүр бии-лэ Манлийн сессе-һан тугасалдай хам-жин тугасалдай хам-жин СЕАТО-гой мун-дохин сессе улам-лээ. Энэ бүлэгдэлэй гаш-туугаар хараа бол-онолоо. Зүүн-Урда Ази-юбуула байгаа мээ-шөөхгүйдэй гэжэ сэр-Тэрэнэһэн Лондонд-у үгэ халһан СЕАТО-ниүүд гол анхарада х-харин экономикада а-асуудалнуудта (США-лин һанаһаһаа мэд-дуулаа.

Манай сел

СЕАТО

США түрүүдэй нүүд зонихын үүсгэ-урын колхозон байһа-ниуса далда аргаар байлхага гэжэ али ба-добот, мэхэлжэ ба а-оно мүр бэлдэдэг.

Энэһэнэ уламжал-до Америкын Холбоо-но улсуудта, 8 оройн: Швейцария, Фин-ланд, Шанз-Зеланд танай, Филиппина, хамжан оройн, эрэн зорилготой сэрэгтэ ма-лал — СЕАТО гэжэ юм. Энэ, мун бусад оройн ээрхэг шүү-лэнүүдэй бии юм. Хамта, капиталист оройн-но багашар оройн, мо импералист гүрэнэ орожо, экономикада сэр-жэ талаараа дуламтай болонхой. Гэжэ эр-лэгдэлдэ хамжан оройн импералист гүрэнэй зонхилодоо дурагт-һаа хойшо агаа мээ-захалхан байгаа. Тэ-бэшээр, нэмэхээр са-шаа сашалаа улам са ноёсгүй — элээр.

Зүүн-Урда Ази Холбоото Штагуудай энэ сэрэгтэ булган-ны СЕАТО-гой Лан болошоо сессе улам-лээ.

Вьетнама эсэргэ-ээрхэг түрмийхэй ари-гой үндэнэ һуудын һандаана. 11 жэлдэ тэ үеин США-тай т-тарь Джон Фостер Де-хидан байгууланан (СЕАТО-гой) гэдэ ү-лөө. Ушар мүр бии-лэ Манлийн сессе-һан тугасалдай хам-жин тугасалдай хам-жин СЕАТО-гой мун-дохин сессе улам-лээ. Энэ бүлэгдэлэй гаш-туугаар хараа бол-онолоо. Зүүн-Урда Ази-юбуула байгаа мээ-шөөхгүйдэй гэжэ сэр-Тэрэнэһэн Лондонд-у үгэ халһан СЕАТО-ниүүд гол анхарада х-харин экономикада а-асуудалнуудта (США-лин һанаһаһаа мэд-дуулаа.

ООН-ой Генеральна Ассам-блей XIX сессиин түрүүлэгшэ Алекс Квейсон-Секки (Гама) РНР-эй гададын хэрэгүүдэй ми-нистр К. Манескутэй урылаар Бухарест аяншалжа ерээ.

Үндэнэ яһанай илгаа гар-галдаа, антисемитизмдэ эсэргүү-цэл, бө найрамдалтай түлөө тэмсээтэ

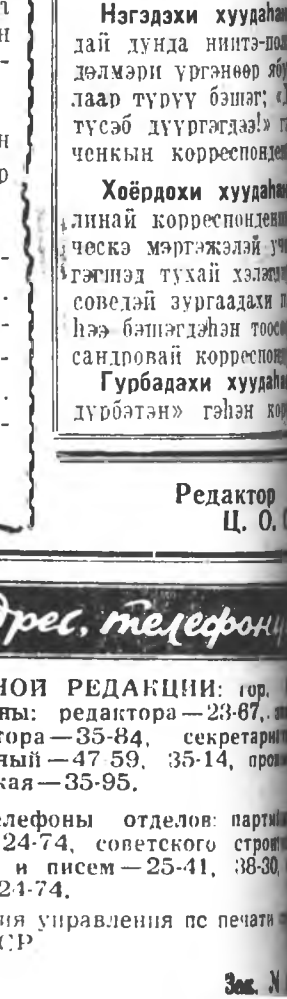
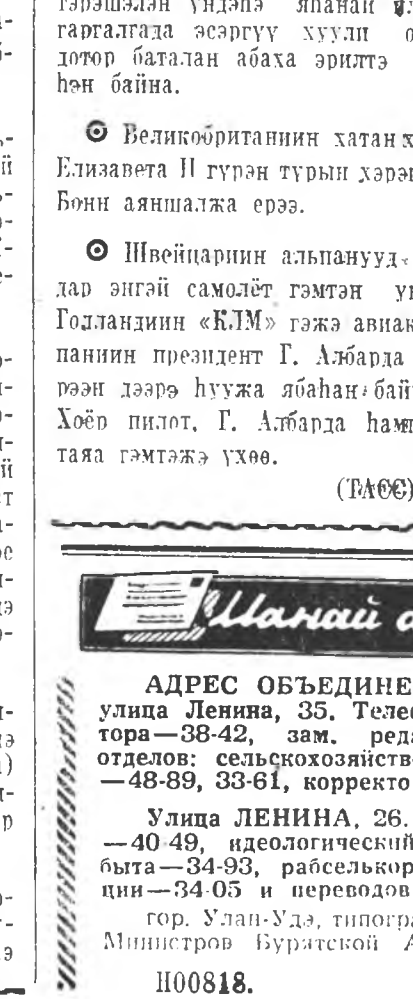
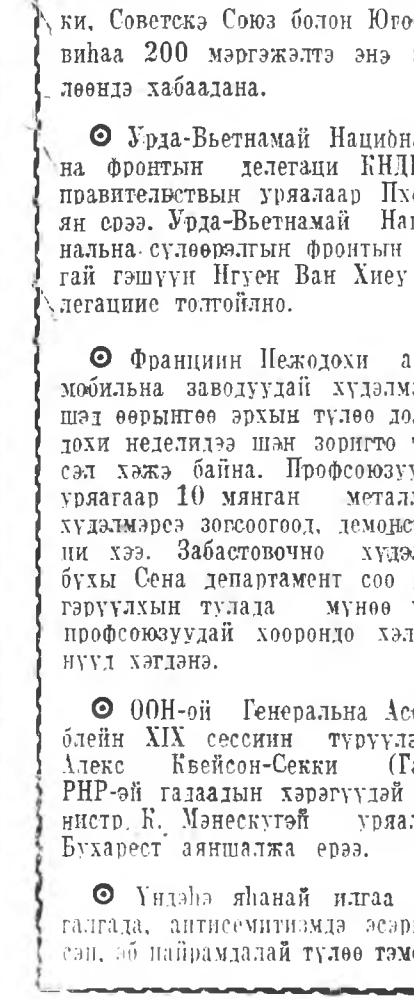
ПРАВ БУРА

Мунөөдэрэй

Нэгдэх хуудалд дунда нийтлэ-дэ дэлмэн үргэнөөр я-лаар түрүү бэлдэг, т-тусуб дүүргэдэ дээ-ченкин корреспондент

Хөёрдох хуудалд дундай корреспондент чексэ мэргэжэлэй үн-гэжэлд тухай хэзэг-сөөдэй зургадхыг н-һэ бэшлэдэн тооно-сандрой корреспон-дент Гурбадах хуудалд дурбатан» гэһэн хэ-

Редктор Ц. О. О

Журналистнуудай уласхоорондын организациин уряа

ПРАГА, майн 18. (ТАСС). «Темса-жэ байһан вьетнам арадтай һанал н-гэдөлгын неделин» майн 23—30-да үнгаргэдхэдэ байһантай даша-рамдуулан, Журналистнуудай улас-хоорондын организациин секретари-дай мэдүүлгэ эндэ тогтодог.

Дэлхэй дээрэ эб найрамдалд бэх-иүүлхын тулаа, колониализмын дарлалтаһаа мултараггүй байһан ар-дуудыг сүүлөөхын тулаа, бүү зөб-сөг бүгэдэ шитгээрэ, хусдээр ху-рлахын тулаа үү хэжэ шухалаб?

«Прагын хабар» гэжэ хүгжэмэй фестиваль

ПРАГА, майн 18. (ТАСС). «Пра-гын хабар» гэжэ хүгжэмэй уласхо-орондын фестивалин түрүүшын не-дели дүрбээ. Дмитрий Шостаков-ичой «Катерина Мамайлова» гэжэ оперо нилээдэй националь-д теат-рай сценэ дээрэ анха түрүүн табиг-дажа, фестивалда тон томо ушар

Унэн зүб хэргыг дэмжэлгэ

БУДАПЕШТ, майн 18. (ТАСС). Дэлхэйн ороонуудай парламентнуудта ДРВ-гай Национальна суглаанай хандалан хандалгыс ВНР-эй Гүрэнэй суглаанай гададын хэрэгүүдэй ком-мисси өөрыгөө эсэдэн дээрэ зүб-шэн хэлсээ. Энэ хандалгыг һайшаа-

Социалист оронуудтай худалдаа наймаа үргэдхэхыг хүсэнэ

КОЛОМБО, майн 18. (ТАСС). «Зүүн Европодо Цейлоной эгээн лэ ехээр наймаа хэлэг орон болошо Со-ветскэ Союзтай худалдаа наймаанай хэлсээ баталһан ушар манай гада-дын худалдаа наймаае горитгойгоор үргэдхөө». Иймэ мэдүүлгэ Цейлоной гададын болон дотоодын худалдаа наймаанай министрствын департа-мент «Цейлон обсервер» гэжэ газет-дэ толидоо. Энэ хадаа социалист ла-герийн оронуудтай хоёр талын хэл-сээ баталһаһаа арсаха гэжэ зарим этгэдүүдэй хэһэн арилталэ харюу болоо.

Польша, Чехословаки, Румыни, Венгрия болон ГДР-тэй баталагдан хэлсээнүүд Цейлоной гададын худ-алдаа наймаа үргэдхэлдэ мун ла горитгойгоор туһална гэдэ мэдүүлгэ соо савшадаа хэлэгдэнхэй.

Америкын эзэрхэг түрмийхэй-шүүлжэ өөздөгөө хамгаалхын тулаа Вьетнамай Демократическа Республикын хүн зон бүү зөбсөг гартаа абаһай. Хүдэлмэришэд бол-он таряашад сүлөөтэй сагтаа буу-гай байгууламжыг шудалдаг, һу-ралсалай буудалгануудыг хэдэг байна. Зураг дээрэ: Хайфоний бүд нэхэгшэд буугаар буудаха хургуули хэжэ байна.

ВИА-гай—ТАСС-ай фото.

БУРЯАД ҮНЭН

4 дэхн нүүр. 1968 оной майн 20.